

ความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

The Opinions of Students and Teachers Towards Advisory Roles of
Teachers in Music Education Programme, Faculty of Education,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วรินทร์ สีเสียดงาม*¹

สุพัตรา วิไลลักษณ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) เพื่อนำเสนอแนวทางที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตชั้นปีที่ 1-4 และอาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา รวม 345 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 4 ด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางที่มีต่อหน้าที่บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ขอเสนอออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร ช่วยให้นิสิตลงเรียนได้ครบถ้วนตามหลักสูตร และแนะนำกำหนดเป้าหมายในการเรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการพัฒนานิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาควรประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นิสิต กิริยามารยาท ความรับผิดชอบ การรู้หน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อสาขา และคนรอบข้าง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีอัธยาศัยดี มีการพบปะสนทนาสร้างความเป็นกันเอง ให้ความมั่นใจกับนิสิตเมื่อมาขอคำปรึกษา รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้านการให้ความช่วยเหลือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรติดตามนิสิตที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลอย่างใกล้ชิด มีการเรียกพบนิสิต ช่วยเหลือหาข้อมูล หรือแก้ปัญหาให้นิสิต เมื่อต้องประสานงาน ติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ

* Corresponding author, email: yingyizzsi@gmail.com

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คำสำคัญ: บทบาทหน้าที่, อาจารย์ที่ปรึกษา, ดนตรีศึกษา

ABSTRACT

This study aimed to 1) investigate the opinions of students and advisors towards the roles of advisors in Music Education Program, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, and 2) provide guidelines on the roles of advisors in Music Education Program, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University. The sample group of the study was comprised of the first-to-fourth-year students and the lecturers of Music Education Program, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University in total of 345 participants.

The findings revealed that firstly in the aspect of the roles of advisors in Academic Affairs, Student Development, Interaction with Students, and Student Assistance, students were satisfied with the roles of advisors in the high level in every aspect. Secondly, guidelines for the roles of advisors were categorized into 4 aspects: in the aspect of Academic Affairs, advisors were able to explain the structures of curriculum, and advisors could help students enroll their courses correctly and advise them how to set their goals before internship and for their future. For Student Development, advisors should be good role models for students in the aspects of personality, manner, responsibility, and self-recognition. Also, advisors should possess good attitudes towards the program and people. In the aspect of Interaction with Students, advisors should create a good atmosphere, such as friendliness, and confidence to students when needing consulting. Advisors critically gave knowledge, advice and guidelines for solving problems. Finally in the aspect of Student Assistance, advisors should care for all students they had been assigned closely, call students for meeting when there was a problem or when they encountered difficulties individually to find out the solution of a problem, and cooperate with other organizations in order to help solve problems of students.

Keywords: Role, Teachers, Music Education

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยมีจุดมุ่งหมาย คือเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาเรื่องของการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบการศึกษา³

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา เป็นแหล่งให้การศึกษาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีการศึกษาทั้งภาคปกติ และภาคพิเศษ⁴ กระบวนการจัดการศึกษานั้นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มที่ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่ผู้เรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ต้องเผชิญปัญหาต่างๆ มากมาย เช่นเดียวกับผู้เรียนในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในด้านการเงิน การเลือกรายวิชาเรียน การใช้ชีวิตในสถาบัน การปรับตัว การเตรียมตัวสู่อาชีพ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ เพราะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียน และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ เป็นสาขาวิชาหนึ่งของคณะครุศาสตร์ ที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนานิสิตให้มีความรู้ ความสามารถ รวมไปถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถออกไปพัฒนาเยาวชนของชาติ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนิสิต ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร จะมีบทบาทในการพัฒนานิสิตให้มีคุณภาพ ซึ่งอาจารย์นอกจากมีภารกิจหลักในการสอนแล้ว บทบาทสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่เป็นทั้งอาจารย์ ผู้ให้คำปรึกษา ดูแลความประพฤติ ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนอย่างเป็นระบบทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมไปถึงปัญหาส่วนตัวและกิจกรรมต่างๆ⁵ ในการ

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), 6.

⁴ ประเสริฐศรี ธรรมวิหาร, “การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพที่ปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2546), 1.

⁵ คณะครุศาสตร์, คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2557), 1.

ปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ศึกษานั้นมีความสำคัญต่อนิสิตเป็นอย่างมาก เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลและคำแนะนำได้ทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม ความประพฤติ ด้านความรู้ และประสบการณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาต้องทำให้นิสิตเกิดความไว้วางใจได้ มีเหตุผลที่ดี มีความรับผิดชอบ จึงทำให้นิสิตอยากเข้าพบ และอยากเข้ารับคำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือให้นิสิตประสบผลสำเร็จทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้บัณฑิตที่จบไปมีคุณภาพและส่งผลต่อคุณภาพโดยรวมของมหาวิทยาลัยอีกด้วย

ถึงแม้บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาจะมีความสำคัญ แต่ก็ยังพบปัญหาการดำเนินงานให้คำปรึกษาแก่นิสิต ได้แก่ นิสิตในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา 1 คนมีมากเกินไป เวลาของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ตรงกัน อีกทั้ง นิสิตแต่ละคนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่ามีส่วนอย่างมากในการพัฒนานิสิตในสาขาได้เรียนอย่างมีความสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งงานอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของอาจารย์อีกงานหนึ่งนอกจากงานสอนเพราะช่วยให้นิสิตมีประสิทธิภาพสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ ต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษา จึงได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนามาตรปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. เพื่อนำเสนอแนวทาง ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ได้แนวทางในการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษา ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เมื่อได้ความคิดเห็นจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางและพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อประโยชน์ต่อนิสิตสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งการศึกษารูปแบบหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

- 1.1 บทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ
- 1.2 บทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนานิสิต
- 1.3 บทบาทหน้าที่ด้านการปฏิสัมพันธ์กับนิสิต
- 1.4 บทบาทหน้าที่ด้านการให้ความช่วยเหลือ

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 นิสิตชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งหมด 336 คน

2.2 อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่มีหน้าที่ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนทั้งหมด 9 คน

ระเบียบวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทการศึกษาสำรวจ (Survey Studies) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิต และ แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ ที่ปรึกษา ซึ่งในแบบสอบถามแต่ละฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบ ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท (Likert's scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ตอบ มีต่อบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา การสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท
2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นในส่วนของบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้ง 2 ฉบับที่ใช้ในการวิจัย
3. นำเครื่องมือที่สร้างไปตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญการวิจัยตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของข้อคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่า ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนิสิตและอาจารย์

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 345 คน แบ่งเป็น นิสิตชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 336 คน และอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 9 คน นิสิตส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 34.23 ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่เป็นอาจารย์วิชาเอกดนตรีตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 55.56 โดยอาจารย์มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษามาแล้ว เฉลี่ย 4 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในปัจจุบันตามความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษา สรุปผลได้เป็นภาพรวมตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. บทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ

นิสิตมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.19$, $SD = 0.78$) ซึ่งทุกรายการนิสิตให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้คำแนะนำนิสิตก่อนเตรียมตัวฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ($M = 4.35$, $SD = 0.72$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้คือ การแนะนำการลงทะเบียน online และปฏิทินวิชาการ ให้นิสิตทราบอย่างชัดเจน ($M = 3.97$, $SD = 0.85$)

ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.38$, $SD = 0.68$) เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ การให้คำปรึกษากับนิสิตในด้านการปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น ($M = 4.67$, $SD = 0.50$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้ คือ การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและแผนการเรียน ($M = 4.11$, $SD = 0.93$)

2. บทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนานิสิต

นิสิตมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.30$, $SD = 0.73$) ซึ่งทุกรายการนิสิตให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อบรมนิสิตให้รู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ($M = 4.43$,

SD = 0.68) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้คือ การจัดทำสมุดบันทึกให้นิสิตกรอกข้อมูลด้านการเรียน กิจกรรม และสภาพส่วนตัว ($M = 4.06$, $SD = 0.80$)

ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.48$, $SD = 0.65$) เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาส่งเสริมให้นิสิตให้มีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาดนตรีศึกษา ($M = 4.78$, $SD = 0.41$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้คือ การจัดทำสมุดบันทึกให้นิสิตกรอกข้อมูลด้านการเรียน กิจกรรม และสภาพส่วนตัว ($M = 4.00$, $SD = 0.85$)

3. บทบาทหน้าที่ด้านการปฏิสัมพันธ์กับนิสิต

นิสิตมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.32$, $SD = 0.74$) ซึ่งทุกรายการนิสิตให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษามีวิจรรย์ญาณในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ($M = 4.40$, $SD = 0.63$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้คือ การพบปะพูดคุยกับนิสิตอย่างเป็นกันเองในโอกาสต่างๆทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ($M = 4.23$, $SD = 0.83$)

ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.78$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความรู้และคำปรึกษาด้วยความเต็มใจ ($M = 5.00$, $SD = 0.00$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับนิสิตในความดูแลอย่างสม่ำเสมอ ($M = 4.33$, $SD = 0.50$)

4. บทบาทหน้าที่ด้านการให้ความช่วยเหลือ

นิสิตมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.28$, $SD = 0.76$) โดยทุกรายการนิสิตให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาพบนิสิต เมื่อพบว่ามีเรื่องเกี่ยวข้องกับนิสิต ($M = 4.32$, $SD = 0.68$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษาพบนิสิต เมื่อพบว่ามีเรื่องเกี่ยวข้องกับนิสิต ($M = 4.22$, $SD = 0.68$)

ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.31$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาพบนิสิต เมื่อพบว่ามีเรื่องเกี่ยวข้องกับนิสิต ($M = 4.44$, $SD = 0.53$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของด้านนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอข่าวสารต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยให้นิสิตทราบ ($M = 4.11$, $SD = 0.78$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งควรมีการเตรียมความพร้อมให้อาจารย์ที่ปรึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษานั้นสามารถให้ความรู้ความเข้าใจ อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร แผนการเรียน การวางแผนการศึกษาที่ชัดเจน ตามความสนใจ หรือความถนัด ขั้นตอนการลงทะเบียนในระบบของแต่ละภาคเรียนจนครบหลักสูตรการศึกษา รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาในการเรียนวิชาต่างๆ เมื่อนิสิต นักศึกษาเกิดปัญหา เป็นช่วยให้นิสิต นักศึกษาลงเรียนได้ครบถ้วนตามหลักสูตร และการแนะนำนิสิต นักศึกษาให้รู้จักกำหนดเป้าหมายในการเรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการประกอบอาชีพในอนาคต

2. ด้านการพัฒนานิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาควรประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นิสิต นักศึกษา ในด้านบุคลิกภาพ กิริยามารยาท ความรับผิดชอบ การรู้หน้าที่ของตนเอง การตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียน ส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อสาขา และคนรอบข้าง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นิสิต นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต และการดำรงชีวิตในสภาพภาคหน้า

3. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาควรสร้างบรรยากาศเป็นกันเองให้ความเป็นกันเอง มีอัตราเสียดี ยิ้มแย้มอยู่เสมอ มีการพบปะสนทนาสร้างความคุ้นเคย ความเป็นกันเอง ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิต นักศึกษา เรื่องความมั่นใจกับผู้เรียนเมื่อมาขอคำปรึกษา โดยมีวิจารณ์ญาณในการให้ความรู้ คำปรึกษา รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาต่างๆ และพร้อมเป็นผู้รับฟังที่ดีเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาต้องรักษาข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษาคำแนะนำเป็นไปอย่างราบรื่นระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต นักศึกษา

4. ด้านการให้ความช่วยเหลือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรติดตามนิสิต นักศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลอย่างใกล้ชิด มีการเรียกพบนิสิต นักศึกษาเมื่อพบว่ามีปัญหาหรือมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสิต บุคคลนั้นๆ และช่วยเหลือหาข้อมูล หรือแก้ปัญหาให้นิสิตนักศึกษา เมื่อต้องประสานงาน ติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. นิสิต และอาจารย์ของสาขาวิชาดนตรีศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านการพัฒนานิสิต ด้านการปฏิสัมพันธ์นิสิต และด้านการช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ณัฐมน พันธชาติ⁶ ที่พบว่า บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามความต้องการของนักศึกษา 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการในระดับมาก คือ บทบาทด้านวิชาการ บทบาทด้านวิชาชีพ บทบาทด้านการพัฒนานักศึกษา บทบาทด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา บทบาทด้านการบริการและสวัสดิการ อาจเป็นเพราะ นิสิตต้องการให้สาขาวิชาช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาให้ได้รับความรู้และความช่วยเหลืออย่างดีที่สุด อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับนิสิตที่อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชาดนตรีศึกษาให้ความสำคัญกับตนเอง ให้ความสำคัญกับนิสิต มีอัธยาศัยดี มีความเป็นกันเองกับนิสิต โดยให้ความรู้และคำปรึกษาด้วยความเต็มใจ มีวิจักษณ์ญาณในการแก้ไขปัญหา และให้นิสิตได้แสดงออกทางความคิดเห็นได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ อภิภา ปรัชญพฤทธิ์ และปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จาชัยนิวัฒน์⁷ ที่เห็นด้วยว่า เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น และเป็นกันเองเพื่อให้ นิสิตกล้าเข้าพบและปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา

3. ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องของอาจารย์ที่ปรึกษามีงานสอนมากเกินไป จึงทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่ให้คำปรึกษาได้อย่างเต็มที่นั้น นิสิตให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นปัญหาที่สำคัญของการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงทำให้การจัดเวลาที่พบกันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นยาก สอดคล้องกับ สุมาลัย วงศ์เกษม⁸ กล่าวว่า ปัญหาของอาจารย์ที่

⁶ ณัฐมน พันธชาติ, “การศึกษามหาวิทยาลัยที่ปรึกษา: กรณีศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์” (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552), บทคัดย่อ.

⁷ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ อภิภา ปรัชญพฤทธิ์ และปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จาชัยนิวัฒน์, “ความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา” (คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ทุนวิจัยคณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), 58.

⁸ สุมาลัย วงศ์เกษม, “บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี” (ทุนวิจัยจากสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2546), 66-67.

ปรึกษาการมีภาระอื่นมาก จึงทำให้ปฏิบัติงานไม่ได้อย่างเต็มที่ ทำให้ไม่มีเวลาพบนักศึกษา และไม่สามารถช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. สาขาวิชาดนตรีศึกษา ควรมีการจัดประชุมเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางดำเนินระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน และจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การจัดทำคู่มือของบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาของสาขาวิชาดนตรีศึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบถึงบทบาทในด้านต่างๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนานิสิต ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านการช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคาดหวัง กับการปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง การประเมินการปฏิบัติงานของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาของสาขาวิชาดนตรีศึกษา สาขาวิชาอื่น หรือระดับคณะ

3. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น ภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนนิสิต นักศึกษาที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องดูแล

การสนับสนุนทุนวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประจำปีงบประมาณ 2559 ซึ่งผู้วิจัยขอ ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

บรรณานุกรม

- คณะครุศาสตร์. *คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2557.
- ณัฐมน พันธชาตร. “การศึกษาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา: กรณีศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์.”
- สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์ อภิภา ปรัชญพฤทธิ์ และปัทมศิริ ชีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์. “ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” *ทฤษฎีและปฏิบัติ*, 2548.
- ธงชัย วงศ์เสนา. “บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา.” *วารสารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์* 4, 4 (2552): 33-37.
- ประเสริฐศรี ธรรมวิหาร. “การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพที่ปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.” *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 2546.
- พิชิต ทองประยูร. “บทบาทและสภาพของการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาและปัญหาการปฏิบัติงานที่ปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.” *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*, 2547.
- พนิดา ประเทือง. “บทบาทที่เป็นจริงและที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.” *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 2552.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. *คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา*. กองพัฒนานักศึกษา, สำนักงานอธิการบดี, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2555.
- สุมาลัย วงศ์เกษม. “บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.” *ทฤษฎีและปฏิบัติ*, 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.
- Levine, Mark. *The Jazz Theory Book*. Petaluma, CA: Sher Music, 1995.